

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ผลของการใช้กิจกรรมการกระจำคำนิยามต่อการมีวินัยในตนเองของ นักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี โครงการเกษตรเพื่อชีวิต ผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้าข้อมูล ที่เป็นแนวคิดทฤษฎีจากตำราเอกสารและผลงานที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอเป็นลำดับดังนี้

1. การมีวินัยในตนเอง
2. ทฤษฎีการกระจำคำนิยาม (Value Clarification)
3. โครงการเกษตรเพื่อชีวิต
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การมีวินัยในตนเอง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้แบ่งเป็น 9 หมวด กับ 1 บทเฉพาะกาล ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้มีกฎหมายที่กล่าวถึงการรักษาวินัยคนไทย เพื่อให้คนไทย ได้รักษาและถือปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กไทยได้ถือปฏิบัติต่อไป คือ หมวดที่ 1 ความมุ่งหมายและหลักการ ในมาตรา 6 การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรง ชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝัง จิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมหน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และ ของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ หมวดที่ 4 แนวทางการจัดการ ศึกษา มาตรา 24 ข้อ 4 ที่ว่า จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้ สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ใน ทุกวิชา และเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอก ตามมาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนต้องมี คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดคุณธรรมสำหรับ นักเรียนนักศึกษาไว้ 8 ประการ ได้แก่ ความขยัน ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคีและความมีน้ำใจ (เกษมศักดิ์ ผลคิลก, 2547)

คุณลักษณะของผู้ที่มีวินัยในตนเองก็คือ การควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเอง ให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวัง โดยบุคคลนั้นจะต้องมีคุณลักษณะต่าง ๆ ที่สำคัญดังนี้ คือ การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความตั้งใจจริง มีความสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเอง มีความอดทน มีความรับผิดชอบ ถ้าบุคคลใดที่มีคุณลักษณะดังกล่าวมานี้ก็สามารถ อยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข (สังัด หงส์พันธ์, 2549)

ความหมายของวินัยในตนเอง

การที่บุคคลจะมีวินัยนั้น นักทฤษฎีทางจิตวิทยาและสังคมวิทยาเชื่อว่าจะต้องมีพื้นฐานมาจากวัยแรกเริ่มของชีวิต วินัยในตนเองเป็นลักษณะที่มีความสำคัญต่อการแสดงออกทางจริยธรรม และคุณธรรมของบุคคล คำว่า “วินัย” มีความหมายที่อธิบายกันไว้หลากหลายดังนี้

คำว่า “วินัย” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Discipline” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2542 (2546) หมายถึง การอยู่ในระเบียบแบบแผนและข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ อันได้แก่ การปฏิบัติตนตามระเบียบข้อบังคับที่ได้บัญญัติไว้แล้ว ได้สรุปความหมายของวินัยและการเกิดวินัยจากการสำรวจคุณลักษณะทางวินัยที่พึงประสงค์ในสังคมไทยไว้ว่า วินัย หมายถึง กฎระเบียบ ข้อตกลงที่สังคมกำหนดให้บุคคลประพฤติปฏิบัติเพื่อให้บุคคลอยู่ร่วมกันในสังคมสันติสุข ความมีวินัยเกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะ ได้แก่

1. วินัยที่เกิดจากสังคมภายนอก หรือผู้อื่นเป็นผู้ควบคุมให้มีวินัย เป็นการกระทำตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ โดยได้รับการแนะนำ ชี้แนะ บอกกล่าว สั่ง หรือบังคับ เพื่อให้ปฏิบัติตนอย่างถูกต้องเหมาะสมในสังคม การแนะนำบอกกล่าวอย่างมีเหตุผลช่วยให้เกิดการปฏิบัติตามอย่างจริงจังนำไปสู่ความเคยชินที่ดี ซึ่งเป็นพื้นฐานของจริยธรรมที่จะนำไปสู่การมีวินัยในตนเอง เรียกว่า “วินัยภายนอก”
2. วินัยที่เกิดจากบุคคลผู้ตนเองเป็นผู้ควบคุมให้เกิดวินัย เป็นการตัดสินใจ และเลือกกระทำด้วยความสมัครใจของตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากความเคยชินที่มีความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อหรือจริยธรรมในการปฏิบัติตามกฎระเบียบเพื่อแก้ปัญหาของส่วนรวม ซึ่งจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

พรสิริ มั่นคง (2549) ได้กล่าวว่า ความมีวินัยในตนเองหมายถึง ความสามารถควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวังไว้ โดยเกิดจากความสำนึกของตนเองว่าสิ่งที่กระทำนั้นเป็นสิ่งที่ผิดงาม แต่ทั้งนี้จะต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นผลทำให้เกิดความยุ่งยากแก่ตนเองและบุคคลอื่นในอนาคต และจะต้องเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ตนเองและบุคคลอื่น โดยไม่ขัดต่อกฎระเบียบของสังคมและสิทธิของผู้อื่น

ฉัตรชัย สนธิรัตน์ (2551) กล่าวว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรม ให้อยู่ในกฎระเบียบข้อบังคับปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม ตรงต่อเวลา เคารพในสิทธิของผู้อื่น ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น มีค่านิยมที่ดีงามเชื่อมั่นในตนเอง พึ่งตนเองได้ และมีความอดทน

ปัญญาวิทย์ ชมสุวรรณ (2552) กล่าวว่า ความมีวินัยในตนเอง(Self - Discipline) หมายถึง พฤติกรรมการควบคุมตนเองของบุคคลและปฏิบัติตามระเบียบ กฎ กติกาของสังคมโดยสมัครใจ ไม่มีใครบังคับหรือถูกบังคับจากอำนาจใดๆและก่อให้เกิดประโยชน์และความสุขของตนเองและส่วนรวม

บัวคำ แก้วอุดม (2550) กล่าวว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมให้เป็นไปตามที่ตนเองมุ่งหวังไว้ มีค่านิยมที่ดีงาม ปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ของสังคม อยู่ในระเบียบข้อบังคับ ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น

ชาเลส (Charles, 2002, p. 3) กล่าวว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถในการควบคุมตนเองให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม

มาเชอร์ว (Marshall, 2001, p. 67) กล่าวว่า วินัยในตนเอง หมายถึง การมีสติรู้ตัวต่อความคิดและอารมณ์ที่เกิดขึ้นในใจ โดยเลือกที่จะตอบสนองต่อความคิดและอารมณ์อย่างเหมาะสม

บราเธอร์ตัน (Brotherton, 2002, p. 89) กล่าวว่า ความมีวินัยในตนเองเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จทั้งปวงไม่มีความสำเร็จใดที่ปราศจากความมีวินัยในตนเอง

โวล (Vore, 2002, p. 60) อ้างถึงคำกล่าวของรูสเวลต์ (Roosevelt) ว่า ความมีคุณภาพของบุคคลที่ทำให้แตกต่างจากบุคคลอื่น คือ ความปรารถนาที่มีมากกว่าบุคคลอื่นไม่ใช้พรสวรรค์การศึกษาอย่างเป็นทางการหรือการมีสติ หรือการมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด แต่เป็นความมีวินัยในตนเอง ซึ่งความมีวินัยในตนเองทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปได้ ถ้าปราศจากความมีวินัยในตนเองเป้าหมายที่ง่ายที่สุดก็ดูเหมือนจะเป็นความฝันที่เป็นไปไม่ได้

จากเอกสารต่าง ๆ ดังกล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์หรือพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวัง ซึ่งจะต้องเป็นไปตามกฎระเบียบของสังคม โดยเกิดจากความสำนึกตัวขึ้นมาเอง แม้จะมีสิ่งเร้าจากภายนอก เช่น บุคคลอื่นหรือสิ่งเร้าภายในตนเองเป็นอุปสรรค ก็ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มุ่งหวังไว้

ลักษณะของบุคคลที่มีวินัยในตนเอง

การมีลักษณะของบุคคลที่มีวินัยในตนเอง นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีวินัยในตนเองไว้ดังนี้

ปัญญาดี ชมสุวรรณ (2552) ได้กล่าวว่า ผู้ที่มีวินัยในตนเองจะมีคุณลักษณะดังนี้

1. การปฏิบัติตามระเบียบของสังคม
2. ความรับผิดชอบ
3. ความตั้งใจจริง
4. ความอดทน

ฉัตรชัย สมนิรัตน์ (2551) ได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีวินัยในตนเองว่ามีลักษณะดังนี้

1. ความรับผิดชอบ
2. ความตั้งใจ
3. ความอดทน
4. ความเป็นผู้นำ
5. ความซื่อสัตย์
6. การตรงต่อเวลา

พัชรีย์ แพนถิ่นฟ้า (2549) ได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีวินัยในตนเองไว้ดังนี้

1. เคารพในสิทธิของผู้อื่น
2. มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม
3. มีความตรงต่อเวลา
4. ยอมรับการกระทำของตนเอง

จากการศึกษาคุณลักษณะของผู้ที่มีวินัยในตนเองของนักการศึกษาและผู้วิจัยจึงได้กล่าวมาแล้วมีความสอดคล้องกัน ซึ่งชี้ให้เห็นว่าคุณลักษณะของผู้ที่มีวินัยในตนเองก็คือ ผู้ที่สามารถควบคุมอารมณ์หรือพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่มุ่งหวัง โดยบุคคลนั้นจะต้องมีคุณลักษณะต่างๆ ที่สำคัญดังนี้ คือ

1. มีความรับผิดชอบ หมายถึง การแสดงถึงความเอาใจใส่และปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย พร้อมทั้งติดตามแก้ไขปรับปรุงงานนั้น ๆ ให้เป็นผลสำเร็จไปด้วยดี ยอมรับผลกระทำของตนในด้านผลดีและผลเสีย

2. การตรงต่อเวลา หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้สำเร็จภายในเวลาที่กำหนด และปฏิบัติตนในขณะที่ทำกิจกรรมได้เหมาะสมกับเวลา

3. การปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่ม หมายถึง การประพฤติตนให้เป็นไปตามความต้องการของสังคมที่เห็นว่าดีงามเหมาะสม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

ประเภทของวินัย

วิลาพัฒน์ อรุณบุญวาทิ (2549) แบ่งประเภทของวินัยเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มแรก เป็นวินัยภายนอก วินัยในกลุ่มนี้เกิดจากสังคมภายนอก หรือผู้อื่นเป็นผู้ควบคุมให้มีวินัยในที่นี้ซึ่งได้จากการแบ่งประเภทจากงานวิจัยคือ วินัยทางสังคม วินัยในโรงเรียน และวินัยในชั้นเรียน สามารถจัดเข้าอยู่ในประเภทของวินัยภายนอกได้ เนื่องจากเป็นวินัยที่มีผู้อื่นเป็นผู้ควบคุมให้มีวินัย

กลุ่มที่สอง เป็นวินัยในตนเอง วินัยกลุ่มนี้เกิดจากบุคคลนั่นเองเป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์สูงใจ หรือควบคุมให้เกิดวินัย หากสามารถส่งเสริมให้สมาชิกในสังคมเป็นผู้มีวินัยในประเภทวินัยในตนเอง แต่ละบุคคลจะเป็นผู้ที่สามารถกำกับดูแลตนเองได้ในทุกสถานการณ์โดยไม่ต้องมีการควบคุมจากภายนอก ผู้ที่มีวินัยในตนเอง จึงเป็นผู้ที่ปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของตนเอง ของกลุ่ม และของสังคม โดยไม่ต้องมีใครมาบังคับควบคุม

ความสำคัญของความมีระเบียบวินัย

ปัญญาวิ ชมสุวรรณ (2552) ได้กล่าวว่า วินัยมีความสำคัญและมีความจำเป็นสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคม วินัยเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ แบบแผน หรือข้อตกลงที่สังคมกำหนดให้ประพฤติตามเพื่อความสุขเรียบร้อยของประชาชนส่วนรวมและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับประเทศที่มีความเป็นประชาธิปไตยและที่ยิ่งกว่านั้นในประเทศที่มีการปกครองแบบสังคมนิยมการมีวินัยยังมีความจำเป็นและต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดตามกฎเกณฑ์ที่ประเทศได้กำหนดไว้ ดังนั้น วินัยจึงเป็นสิ่งที่ประชากรต้องเคารพกฎเกณฑ์ และกติกาของสังคม เคารพในสิทธิและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันหากไม่สามารถสร้างวินัยแก่คนในชาติ การพัฒนาประชาธิปไตยย่อมหวังผลสำเร็จได้ยาก

พัชรีย์ แพนลีนฟ้า (2549) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของความมีวินัยในตนเองเป็นสิ่งที่วัดความดีของบุคคล และผู้ที่มีวินัยในตนเองนั้นจะเป็นผู้ที่สามารถดำรงชีพได้อย่างมีความสุข และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคตในการพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาคุณภาพของประชากรที่จะเป็นผู้ที่ทำให้ประเทศเจริญ

บัวคำ แก้วอุดม (2550) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของวินัยในตนเองหมายถึง พฤติกรรมที่ได้รับจากการมีวินัย ซึ่งจะช่วยให้เกิดระเบียบขึ้นในตนเอง ลดความขัดแย้งกับผู้อื่น เกิดความสามัคคี ควบคุมดูแลตนเองได้ดีขึ้นช่วยนำทางไปสู่การทำความดี เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน รู้จักรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรมเกิดขึ้นในตนเองและเป็นเครื่องมือปลูกฝังสิ่งที่ดีงามที่เหมาะสมที่ควรให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติเพื่อเป็นพลเมืองที่ดี

กู๊ดแมน (Gootman, 2001, p. 19) เปรียบเทียบวินัยว่าเป็นเสมือนความจริงของชีวิตและเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการในการพัฒนาชีวิต หากห้องเรียนใดมีวินัยจะช่วยให้ทั้งครูและเด็กเผชิญกับความเครียดลดน้อยลง เนื่องจากการที่เด็กมีวินัยในตนเอง เด็กจะพัฒนาการควบคุมตนเอง ซึ่งทำให้ทั้งครูและเด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง

จากการศึกษาความสำคัญของการมีวินัยในตนเองมาข้างต้น จึงสรุปได้ว่า ความมีวินัยในตนเองมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมซึ่งการมีวินัยในตนเองจะทำให้เกิดระเบียบขึ้นในตนเอง สามารถควบคุมดูแลตนเองได้ดีขึ้น ลดความขัดแย้งกับผู้อื่น เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และช่วยให้มีการทำความดีเพิ่มมากขึ้น การมีวินัยในตนเองนั้นเป็นสิ่งที่ควรปลูกฝังให้นักศึกษาเป็นคนดีและเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ

ทฤษฎีการกระจ่างค่านิยม (Value Clarification)

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายคนได้ให้แนวคิดและพยายามสร้างทฤษฎีที่เกี่ยวกับจริยธรรมขึ้น แนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรมวิชาชีพนั้นเริ่มตั้งแต่สมัยพลาโตมาจนถึงสมัยกลาง ซึ่งศาสนาเริ่มมีบทบาทในชีวิตของมนุษย์ ซึ่งในอดีตกาลนั้น จริยธรรมเป็นเรื่องค่านิยมที่แน่นอน ซึ่งพัฒนามาจากศาสนา เช่น ศาสนาคริสต์เชื่อว่ากฎของจริยธรรม คือ พระประสงค์ของพระเจ้าเป็นเจ้า ศาสนาพุทธเชื่อว่ากฎของจริยธรรม คือ กฎธรรมชาติ และทั้งสองศาสนาเชื่อว่ากฎจริยธรรมไม่ขึ้นกับยุคสมัยหรือสภาพของสังคม จริยธรรมในสมัยปัจจุบันเน้นหนักในเรื่องของพฤติกรรมมนุษย์มากกว่ารูปแบบจริยธรรมที่ตายตัว เช่น อัลเบิร์ต ชไวทเซอร์ (Albert Schweitzer) มีความเชื่อว่าจริยธรรมมิใช่สิ่งอื่นใดยิ่งไปกว่าความเคารพต่อชีวิตหรือความเคารพต่อชีวิตคือจริยธรรมสากล (สิโรตม์ เสนาอาจ, 2547) นอกจากแนวความคิดทางจริยธรรม นักจิตวิทยาหลายคนได้พยายามสร้างทฤษฎีทางจริยธรรมขึ้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้ทฤษฎีการกระจ่างค่านิยมมาเป็นกลวิธีในการสร้างกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมจริยธรรมวิชาชีพ แรทส์ และคณะ (Raths et al., 1966) พัฒนาแนวคิดทฤษฎีนี้โดยอธิบายว่า ค่านิยม คือ หลักการประพฤติปฏิบัติตนต่อสิ่งต่าง ๆ ที่บุคคล ถือว่าดีงามถูกต้องและควรแก่การยึดถือ ทฤษฎีนี้มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนค้นพบด้วยตนเองว่าหลักการประพฤติปฏิบัติของตนเองต่อสิ่งต่าง ๆ เป็นอย่างไร และหลักการที่ดีที่ถูกที่ควรตามทัศนะของตนเป็นอย่างไร โดยถือว่าค่านิยมเกิดจากการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ทั้งนี้ ความเชื่อ ทัศนคติ พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมาในชีวิตประจำวันย่อมมีมากมาย นักทฤษฎีในแนวนี้อาจได้เสนอเกณฑ์ในการตัดสินว่าพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นได้สะท้อนค่านิยมของบุคคลนั้นหรือไม่ ไว้ 7 ประการ 3 ประการใหญ่ ๆ คือ

1. การเลือกค่านิยม (Choosing)

ขั้นที่ 1 เป็นการเลือกกระทำอย่างอิสระ ไม่บังคับ คือ การที่บุคคลได้สำรวจว่ามีทางเลือกที่จะปฏิบัติอะไรบ้าง แล้วค่อยพิจารณาเลือกคัดทางเลือกที่ไม่ต้องการปฏิบัติออกจนเหลือทางเลือกปฏิบัติเพียงทางเดียว

ขั้นที่ 2 เลือกจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง คือ ก่อนปฏิบัติพิจารณาถึงผลที่เกิดขึ้นจากทางเลือกที่จะปฏิบัติว่ามีผลเป็นอย่างไร ถ้าเป็นผลดีที่เกิดจากความพอใจเป็นอย่างไรและถ้าเป็นผลไม่ดีที่ไม่พอใจเป็นอย่างไร

ขั้นที่ 3 เป็นการเลือกที่เกิดจากการพิจารณาผลของทางเลือกแต่ละทางแล้ว คือ การที่บุคคลเลือกด้วยความเต็มใจ พอใจในการเลือก ไม่ได้เลือกเพราะถูกบังคับจากใครทั้งสิ้น ไม่ได้หวังผลตอบแทน ไม่ได้กลัวถูกลงโทษ ไม่ได้กลัวถูกวิพากษ์วิจารณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น โดยการที่บุคคลนำทางที่จะเลือกปฏิบัติทั้งหมดที่น่าจะเป็นไปได้ พร้อมทั้งพิจารณาถึงผลที่จะเกิดจากทางเลือกที่จะปฏิบัติแต่ละทางนั้นอย่างละเอียดด้วยเหตุและผลแล้วจึงเลือกปฏิบัติ จึงจะเรียกว่ามีอิสระในการคิดและเลือก

2. การเห็นคุณค่า (Prizing)

ขั้นที่ 4 ผู้เลือกรู้สึกภูมิใจและมีความยินดีที่ได้เลือกกระทำสิ่งนั้น ความภาคภูมิใจในสิ่งที่เลือกนั้น คือ เมื่อบุคคลตัดสินใจเลือกทางปฏิบัติใดแล้วสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้มีความสุข รู้สึกภาคภูมิใจ เพราะมันเป็นสิ่งที่ดีที่สุด

ขั้นที่ 5 ผู้เลือกยืนยันการตัดสินใจเลือกอย่างเปิดเผย คือ เมื่อบุคคลมีความสุข รู้สึกภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนได้เลือก ก็อยากจะบอกให้บุคคลอื่นได้รับรู้ด้วย พยายามที่จะประกาศให้บุคคลอื่นได้ทราบถึงการตัดสินใจเลือกทางปฏิบัติของตน

3. การปฏิบัติตามค่านิยม (Action)

ขั้นที่ 6 ผู้เลือกกระทำตามทางเลือกที่ตนตัดสินใจเลือก คือ การที่บุคคลเลือกสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้วปฏิบัติหรือกระทำในสิ่งที่ตนได้เลือก อีกทั้งพยายามลงทุนด้วยการเดินทางยอมเสียเงิน เสียเวลา เสียกำลังทุกอย่างในการถ่ายทอดทัศนคติของตนให้บุคคลอื่นได้ปฏิบัติตาม เป็นการยืนยันสนับสนุนหรือส่งเสริมค่านิยมของตน

ขั้นที่ 7 ผู้เลือกกระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก คือ เมื่อบุคคลมีค่านิยมใดแล้วก็มี การปฏิบัติหรือกระทำอยู่เสมอจนเป็นลักษณะนิสัยปกติที่ใช้ในชีวิตประจำวัน นั่นคือ กระบวนการพัฒนาค่านิยม

การปลูกฝังจริยธรรมตามแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการกระทำค่านิยม คือ การช่วยให้ นักศึกษาเกิดความกระจำใจในความเชื่อ ในทัศนคติ ในพฤติกรรมและในความรู้สึกของตนเอง หน้าที่

ของครูในการปลูกฝังค่านิยม คือ การชี้แนะ หรือจัดการให้มีการชี้แนะโดยการตั้งคำถามเพื่อให้นักศึกษาเกิดการจลลิกคิดขึ้น และท้ายสุดก็จะเป็นไปตามเงื่อนไขทั้ง 7 ข้อที่ได้กำหนดไว้

การกระจ่างค่านิยม หมายถึง กระบวนการที่บุคคลสามารถเลือกค่านิยมโดยอาศัยความรู้สึกรและการวิเคราะห์พฤติกรรมว่าจะเลือกแสดงพฤติกรรมอย่างไรเมื่ออยู่ในภาวะที่ต้องเลือก และช่วยในการกำหนดว่าการเลือกพฤติกรรมเช่นนั้นจะมีเหตุผลหรือไม่ หรือเป็นผลของการวางเงื่อนไขในครั้งก่อน ๆ

วิธีการกระจ่างค่านิยม ไม่ได้ช่วยกันขัดเยียดค่านิยมที่เป็นมาตรฐานอันใดทั้งสิ้น แต่เป็นวิธีสร้างเสริมให้บุคคลดำเนินชีวิตด้วยการพิจารณาอยู่ตลอดเวลาว่าค่านิยมอะไรบ้างที่มีความหมายต่อชีวิตของตนเอง ควรเสริมสร้างและยึดไว้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตในกระบวนการการกระจ่างค่านิยม การพัฒนาค่านิยมนี้ต้องการเพียงให้บุคคลได้รู้จักตัวของตัวเอง ได้รู้จักผู้อื่น รวมทั้งสังคม และสิ่งแวดล้อมของเขา สิ่งที่คาดหวังไว้ในการใช้กระบวนการนี้ คือ การเอื้ออำนวยที่จะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความคิดกับการกระทำของคนเราเข้าด้วยกันได้ (สิโรตม์ เสนาอาจ, 2547)

วิธีการกระจ่างค่านิยมสามารถอธิบายได้ว่า ประการแรก เป็นการสร้างเสริมการกระจ่างค่านิยม โดยการใช้คำถามเพื่อให้ได้ความกระจ่าง ซึ่งเป็นคำถามง่าย ๆ ให้เหมาะสมแก่โอกาสและเวลาที่จะช่วยให้ได้เรียนรู้การใช้วิธีการเพื่อให้มีค่านิยมและทำให้เกิดความกระจ่างในค่านิยมจนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ประการที่สอง การสัมภาษณ์เพื่อความกระจ่าง อาจเป็นการตั้งคำถามหรือใช้กิจกรรมต่าง ๆ ที่จะช่วยให้บุคคลได้สำรวจและทำความเข้าใจในสิ่งที่เขาต้องเลือกหรือตัดสินใจ โดยทั่วไปการกระจ่างค่านิยมนี้จะเน้นการตั้งคำถามและการสัมภาษณ์เป็นครั้งแรก ประการที่สาม การใช้กลวิธีหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะช่วยให้แต่ละคนได้เรียนรู้วิธีการเพื่อให้มีค่านิยมและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันกรณีที่เกิดความสับสนหรือความขัดแย้งในค่านิยม และประการสุดท้าย เกี่ยวข้องกับการสอน 3 ระดับ ได้แก่ ระดับแรก คือ การนำวิธีการนี้ไปประยุกต์ใช้กับการสอนวิชาต่าง ๆ ได้ เช่น วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ เป็นต้น ระดับสอง ทำให้ครูทราบว่าสอนวิชาเหล่านี้ได้อย่างไร และสุดท้าย เป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้วิธีการที่จะให้ได้ค่านิยมและนำค่านิยมไปใช้ให้สัมพันธ์กับรายวิชาต่าง ๆ ที่นักศึกษาได้ร่วมกิจกรรม

ผลที่ได้จากการสร้างเสริมค่านิยมด้วยวิธีนี้จะนำไปสู่การรู้จักตัดสินใจอย่างมีเหตุผล มีแนวทางในการดำรงชีวิตในวิถีทางที่แต่ละคนพอใจ และเป็นการสร้างสรรค์สังคมด้วย

ยุทธศาสตร์การส่งเสริมค่านิยมด้วยวิธีการสร้างการกระจ่างค่านิยม เป็นกิจกรรมที่จะนำมาใช้ในการส่งเสริม และมีอยู่หลายวิธีด้วยกัน ดังนี้

1. เรื่องราวเกี่ยวกับค่านิยม (Values Sheets) เป็นเรื่องราวที่ช่วยให้นักศึกษาได้คิด หรือเป็นข้อความ หรือคำถามที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมที่จะให้นักศึกษาได้แสดงปฏิกิริยาด้วยการแสดงความคิดเห็น เขียน หรืออภิปรายเกี่ยวกับค่านิยมเหล่านี้

2. การจัดลำดับที่ (Rank-Ordering) เทคนิคนี้เป็นการถามนักศึกษาให้บอกความแตกต่างเกี่ยวกับตัวเลือกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความเร็ว และให้นักศึกษาได้ตรวจสอบและทำความเข้าใจในด้านความชอบของเขาว่านักศึกษาชอบอะไรก่อน หลัง ตัวเลือกต่าง ๆ ที่นำมาให้นักศึกษาเลือกนี้จะจัดลำดับจากสิ่งที่ย่อย ๆ ไปสู่สิ่งที่ยาก จากสิ่งที่ไม่ค่อยสำคัญไปสู่สิ่งที่สำคัญมาก

3. การลงคะแนนเสียงเกี่ยวกับค่านิยม (Values Voting) วิธีนี้จะอ่านคำถามให้นักศึกษาฟังทีละข้อ แต่ละคำถามจะขึ้นต้นด้วยข้อความว่า “มีใครบ้างที่” เช่น “มีใครบ้างที่เก็บเงินได้แล้ว ไม่คืนเจ้าของ” จากนั้นให้นักศึกษาตอบด้วยการยกมือถ้ายืนยันว่าคืน นักศึกษาที่ไม่คืนให้ชูนิ้วหัวแม่มือ และพวกที่ยังตัดสินใจไม่ถูกให้โบกมือ ส่วนนักศึกษาที่ไม่สนใจตอบคำถามนี้ให้อยู่เฉย ๆ เมื่ออาจารย์ถามคำถามหมดทุกข้อแล้ว ให้นักศึกษาทั้งชั้นอภิปรายคำตอบแต่ละข้อ

4. มาตราส่วนค่านิยม (Values Continuum) เป็นการถามเพื่อชี้ให้เห็นว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อปัญหาหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งในระดับใด โดยให้ทำเครื่องหมายเพื่อเลือกคำตอบซึ่งเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด จากนั้นให้อภิปรายเหตุผลที่ตนเลือกรวมกันทั้งหมด เช่น ถ้ามีเงินจะทำอะไรกับเงินจำนวนนั้น ไม่ใช้มันเลยหรือใช้มันจนหมดไม่จำเป็นต้องเหลือเก็บไว้

5. การเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง (Either-or Choices) ครูจะถามคำถามนักศึกษาโดยมีตัวเลือก 2 อย่าง และให้เลือกเพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง อาจเป็นการพูดปากเปล่าหรือเขียนตอบก็ได้ เช่น การบันทึกการเข้าเรียนของนักศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นหรือไม่

6. การศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) มีลักษณะเป็นการกำหนดสถานการณ์ เหตุการณ์ หรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง การใช้วิธีการกระจ่างค่านิยมด้วยวิธีการศึกษาเฉพาะกรณี ทำได้ด้วยการนำเอาเหตุการณ์หรือปัญหามาให้นักศึกษาวิเคราะห์ประเด็นสำคัญ ๆ จากเรื่องราวนั้นตรวจสอบหาเหตุผล เจตคติ และค่านิยมจากบุคคลในเรื่องที่จะนำไปสู่ข้อเสนอแนะ เพื่อการประยุกต์นำไปใช้ และรู้จักการวิเคราะห์และพิจารณาตนเองเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดที่ดีต่อตนเองต่อไป

7. สิ่งที่คุณรักที่จะทำ (Things I Love to Do) ให้นักศึกษาบอกรายชื่อสิ่งต่าง ๆ มา 10 อย่าง เขียนลงบนกระดาษ จากนั้นให้นักศึกษาเขียนรายการสิ่งที่เขารักที่จะทำจริง ๆ มา 10 อย่าง เขียนให้เร็วที่สุดที่จะทำได้ โดยชี้แจงให้นักศึกษาเข้าใจว่าสิ่งที่นักศึกษาเขียนไว้ในกระดานนี้จะไม่มีกรรวบรวมไว้และจะไม่มีการตรวจดูว่าของใครถูกของใครผิด เน้นให้นักศึกษาเห็นว่าการสอนเพื่อพัฒนาค่านิยมจำเป็นต้องให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในขั้นแรกอาจให้นักศึกษาเขียนแต่ครูต้องใช้เวลาแก่นักศึกษาพอสมควรในการที่แจ่มแจ้งสิ่งที่เขารักที่จะทำจริง

เมื่อนักศึกษาทุกคนเขียนรายการต่าง ๆ มาได้ 20 อย่างแล้ว ก็ให้นักศึกษาเขียนสัญลักษณ์ต่อไปนี้เป็น การแนะนำสัญลักษณ์ที่ครูอาจบอกให้นักศึกษาเขียนได้

1. ใส่คำว่า “บาท” ในรายการที่นักศึกษาต้องจ่ายเงิน มากกว่า 20 บาท ถ้านักศึกษาจะทำ
สิ่งนั้น

2. ใส่คำว่า “เสี่ยง” ในรายการที่นักศึกษาต้องเสี่ยงที่จะทำสิ่งนั้น การเสี่ยงในที่นี้อาจเป็นการเสี่ยงต่ออันตรายที่จะเกิดกับร่างกาย สติปัญญา หรืออารมณ์

3. ใส่คำว่า “พ่อ” และ “แม่” ในรายการที่นักศึกษาคิดว่าคุณพ่อ คุณแม่ของนักศึกษาอาจมีสิ่งนั้นอยู่แล้ว ถ้าหากนักศึกษาดำเนินการให้ทำในขณะที่ท่านอยู่ในวัยที่นักศึกษาเป็นอยู่ขณะนี้

4. ใส่คำว่า “บุคคล” หรือคำว่า “ตามลำพัง” ในแต่ละรายการที่นักศึกษาแจกแจงคำว่า “บุคคล” หมายถึง สิ่งที่นักศึกษาชอบที่จะทำร่วมกับผู้อื่นมากกว่า และคำว่า “ตามลำพัง” หมายถึง สิ่งที่นักศึกษาชอบที่จะทำตามลำพังมากกว่า (เน้นให้นักศึกษาเข้าใจว่า ไม่มีคำตอบใดที่ถูกต้อง แต่สำคัญอยู่ที่ว่านักศึกษาชอบอย่างไรมากกว่า)

5. ใส่หมายเลข 5 ในรายการที่นักศึกษาคิดว่ามันจะไม่ปรากฏอยู่ในรายการของนักศึกษาที่นักศึกษาจะทำในอีก 5 ปีข้างหน้านับจากนี้

6. ให้นักศึกษาดูแต่ละรายการให้ตลอด จัดลำดับรายการ ลงวันที่ที่นักศึกษาได้ทำสิ่งนั้นครั้งล่าสุด

การอภิปรายที่จะตามมาจะเป็นการส่งเสริมการกระจ่างค่านิยม ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้และทราบว่าตัวเองต้องการอะไรจริง ๆ นักศึกษาได้ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ตนจะทำระหว่างสิ่งที่นักศึกษาต้องการและสิ่งที่นักศึกษาเห็นว่าจำเป็น

ในแต่ละวิธีการนั้น สิ่งที่สำคัญและจำเป็นสำหรับครูที่จะทำให้การส่งเสริมด้วยกระบวนการสร้างเสริมการกระจ่างค่านิยมได้ผลดี คือ การตั้งคำถาม เพราะว่าการตรวจสอบค่านิยมที่ได้แต่ละยุทธวิธีนั้น เป็นเนื้อหาที่แท้จริงของผู้เรียน ซึ่งคำถามที่ใช้อาจมีได้ 3 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบคำถามที่เกี่ยวกับความจริง (Factual Question) หรือรูปแบบคำถามที่ถามความเข้าใจในสถานการณ์นั้น ๆ คำถามลักษณะนี้มีจุดมุ่งหมายจะกำหนดความรู้ของข้อมูลที่แท้จริงของนักศึกษาและยืนยันสิ่งที่มองเห็นได้และสิ่งอื่น ๆ เกี่ยวกับคำตอบที่ถูกต้องแน่นอน เช่น เกิดอะไร เขาทำอะไร ใครเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นเมื่อไร

2. รูปแบบคำถามที่เกี่ยวข้องกับความเด่นชัด (Definitional Question) หรือลักษณะคำถามให้ได้คำตอบตามลำดับขั้นของความคิด คำถามในลักษณะนี้ใช้เพื่อค้นหาความหมายที่นักศึกษากล่าวถึง เพื่อจะให้ได้ความหมายชัดเจน เช่น ท่านหมายความว่าอย่างไร ยกตัวอย่างได้หรือไม่ ลักษณะนิสัยที่ต้องทำความเข้าใจคืออะไร

3. รูปแบบคำถามที่เกี่ยวข้องกับการสรุป (Inferential Question) หรือการถามความรู้สึก นำความคิดไปสู่ค่านิยมที่พึงปรารถนา ลักษณะการถามของคำถามนี้ใช้ถามให้นักศึกษาย้อนกลับไปสู่ข้อมูลก่อนที่จะได้รับคำถาม โดยจะนำนักศึกษาไปสู่การไตร่ตรองและวิเคราะห์ความจริง การอธิบายความสัมพันธ์ในสิ่งที่เขาคิดว่ามีอยู่กับความจริงเท่าที่จะเป็นไปได้ เน้นให้เห็นถึงความรู้สึก

การคาดคะเนอย่างมีเหตุผล เช่น เรื่องอย่างนี้จะเปลี่ยนไปได้อย่างไร เช่น คำถามต่อไปนี้จะอะไรเป็นสาเหตุให้ทำเช่นนั้น เขารู้สึกอย่างไร เธอตอนนี้ภาพของผลสรุปว่าจะออกมาอย่างไร เธอจะพูดอย่างไรถ้าเขาบอกว่าเขาคิดว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าเธอทำเช่นนั้น อะไรจะเกิดขึ้น

ขั้นตอนของกระบวนการสร้างเสริมการกระจ่างค่านิยม

การสร้างเสริมการกระจ่างค่านิยม เป็นกระบวนการที่เอื้ออำนวยต่อการนำมาใช้ในวงการศึกษา ความมุ่งหมายของการใช้กระบวนการนี้ก็เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเข้าใจว่าเมื่อผู้เรียนเกิดความกระจ่างในค่านิยมอย่างหนึ่งแล้ว เขาจะอย่างไรและผู้สอนจะอย่างไร เพื่อส่งเสริมให้พฤติกรรมของผู้เรียนสอดคล้องกับสิ่งที่เขาเกิดความรู้สึกกระจ่างนั้น เนื้อหาและกิจกรรมส่งเสริมอย่างไรที่จะเป็นสื่อรื้อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับกระบวนการสร้างเสริมการกระจ่างค่านิยม

ขั้นตอนและวิธีการส่งเสริมเพื่อพัฒนาจริยธรรมโดยวิธีการสร้างเสริมการกระจ่างค่านิยมจะดำเนินไปตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ให้ทำกิจกรรมที่จะต้องคิดและตัดสินใจ

ขั้นที่ 2 ให้คิดและตัดสินใจด้วยความคิดและเหตุผลของตนเอง

ขั้นที่ 3 ให้ร่วมกันคิดหาเหตุผลและตัดสินใจโดยกลุ่มย่อย

ขั้นที่ 4 ให้ร่วมกันคิดหาเหตุผลและตัดสินใจโดยกลุ่มใหญ่

ขั้นที่ 5 สร้างข้อตกลง กติกา หรือเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติ

ขั้นที่ 1 ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเพื่อให้เกิดความรู้สึกนึกคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง กิจกรรมที่ให้ทำจะใช้หลายรูปแบบ เช่น เรื่องราวเกี่ยวกับค่านิยม (Values Sheets) การจัดลำดับที่ (Rank-Ordering) สิ่งที่น่ารักที่จะทำ (Things I love to Do) และการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) ที่ทั้งประเด็นคำถามปลายเปิดไว้ให้ผู้เกี่ยวข้องขบคิดและตัดสินใจ โดยอาจให้เรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงาน ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมทางจริยธรรมตามที่ต้องการจะปลูกฝังมาเป็นปัญหาตุ๊กตา และตั้งประเด็นคำถามปลายเปิดให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจก็ได้

ขั้นที่ 2 เมื่อผู้เรียนทำกิจกรรมในขั้นที่ 1 คือ ได้ศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ มาแล้ว ให้ผู้เรียนแต่ละคนคิดหาเหตุผลและตัดสินใจตามประเด็นคำถามที่ตั้งไว้ด้วยตนเองแล้วจดบันทึกความคิดเห็นพร้อมด้วยเหตุผลในการตัดสินใจของตนเองไว้ในกระดาษหรือจำไว้ในใจก่อนก็ได้

ขั้นที่ 3 หลังจากผู้เรียนตัดสินใจด้วยตนเองแล้ว คราวนี้ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มย่อย ช่วยกันอภิปรายคิดหาเหตุผลในประเด็นเดิมและให้สรุปออกมาเป็นความคิดเหตุผลและการตัดสินใจของกลุ่มอีกครั้งหนึ่ง แล้วให้ผู้เรียนแต่ละคนนำไปเปรียบเทียบกับความคิดเห็นเหตุผล และการตัดสินใจของตนเองว่าความคิดเห็นเหตุผลและการตัดสินใจของตนเองที่ตัดสินใจไว้แต่แรกสอดคล้องกันหรือไม่ เพราะเหตุใด ถ้าไม่สอดคล้องจะปรับเปลี่ยนความคิดของตนเองหรือไม่อย่างไร ซึ่งการทำกิจกรรม

ในขั้นนี้เราคาดหวังว่าหลังจากที่ผู้เรียนแต่ละคนได้อภิปรายกันอย่างกว้างขวางด้วยเหตุและผลของแต่ละบุคคลแล้ว การตัดสินใจของกลุ่มจะมีส่วนช่วยปรับ ความคิดเห็นและการตัดสินใจของผู้เรียนรายบุคคลบางคนที่มีความคิดและการตัดสินใจแตกต่างออกไปจากแนวทางที่ควรจะเป็น (Norm) ให้กลับมายอมรับในแนวทางที่ถูกต้องได้

ขั้นที่ 4 หลังจากการคิดหาเหตุผลและการตัดสินใจของกลุ่มย่อยแล้วจึงให้ผู้เรียนทั้งหมดกลับเข้าไปเรียนกลุ่มใหญ่ทั้งหมดอีกครั้ง เพื่อให้ตัวแทนของกลุ่มย่อยนำความคิดเหตุผลและการตัดสินใจของแต่ละกลุ่มมาเสนอต่อที่ประชุมกลุ่มใหญ่อีกครั้งหนึ่ง โดยให้ครูหรือตัวแทนนักศึกษาทำหน้าที่จดบันทึกข้อยุติพร้อมด้วยเหตุผลและการตัดสินใจของกลุ่มใหญ่ไว้ด้วย ซึ่งในกิจกรรมขั้นนี้เรามุ่งหวังให้เกิดการปรับความคิดเหตุผลและการตัดสินใจของกลุ่มย่อยต่อกับกลุ่มใหญ่อีกครั้งหนึ่ง ถ้ามีความคิดเห็นเหตุผลและการตัดสินใจที่ขัดแย้งกันระหว่างกลุ่มใหญ่กับกลุ่มย่อย หรือกลุ่มย่อยกับกลุ่มย่อย นอกจากนี้ยังเป็นการเปิด โอกาสให้ผู้เรียนแต่ละคนได้ปรับเปลี่ยนความคิดและการตัดสินใจของตนเองให้สอดคล้องกับกลุ่มใหญ่ได้อีกครั้งหนึ่งด้วย ทั้งนี้ก็เพราะว่า ถ้าได้มีการอภิปรายกันด้วยความคิดและเหตุผลต่าง ๆ อย่างกว้างขวางแล้ว ก็เป็นที่เชื่อมั่นได้ว่าการตัดสินใจของคนส่วนใหญ่ น่าจะถูกต้องและไม่เบี่ยงเบนไปจากเป้าหมายของค่านิยมทางจริยธรรมที่ต้องการปลูกฝังสร้างเสริมมากนัก

ขั้นที่ 5 เมื่อดำเนินกิจกรรมจากขั้นที่ 1 มาถึงขั้นที่ 4 นี้แล้ว ก็คาดหมายว่าผู้เรียนจะต้องตัดสินใจหรือยอมรับค่านิยมจริยธรรมอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยใจ (ความคิด) ของเขาเองว่าดีหรือไม่ดี ชอบหรือไม่ เห็นคุณค่าหรือไม่เห็นคุณค่า ผู้สอนก็เลยโอกาสในขั้นตอนนี้เพื่อกระตุ้นเตือนให้ผู้เรียนช่วยกันแสดงความคิดหรือเสนอแนะแนวทางที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อผู้เรียนจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ และผู้สอนจะใช้เป็นแนวทางในการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนได้ต่อไป

สิ่งสำคัญที่เป็นหัวใจในการสอนด้วยวิธีนี้ก็คือ การที่ครูใช้คำถามเป็นตัวสร้างความกระจ่างให้กับนักศึกษา โดยใช้คำถามให้เกิดค่านิยมทั้ง 7 ขั้นดังที่ได้กล่าวไว้แล้วอย่างเหมาะสมในทุก ๆ ขั้นตอนของการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่กล่าวมานั้น คือ เทคนิคหรือกลวิธีในการสร้างความตระหนักในค่านิยมทางจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน โดยเริ่มที่ใจ คือ ทำใจให้ยอมรับและเห็นคุณค่าด้วยตัวของผู้เรียนเองเสียก่อน แล้วคาดหวังว่าพฤติกรรมที่จะแสดงออกในอันดับต่อ ๆ ไปของผู้ที่ใจยอมรับแล้วนั้น จะเป็นไปในทางที่ถูกที่ควรเช่นเดียวกับที่ใจเห็นดีเห็นชอบและยอมรับแล้วนั้นด้วย

การประเมินผลจริยธรรม

แม้ว่าการวัดเพื่อประเมินผลจริยธรรมของบุคคลเป็นเรื่องที่ซับซ้อนและวัดได้ยาก แต่นักวัดผลการศึกษาก็ได้พยายามสร้างเครื่องมือเพื่อวัดให้ได้ผลที่เป็นมาตรฐาน เชื่อถือได้ ซึ่งเทคนิควิธีการวัดจริยธรรมได้สรุปไว้ 3 วิธีด้วยกัน คือ

1. การสังเกต เป็นรากฐานของวิทยาศาสตร์ทุกแขนง ตั้งแต่ประสบการณ์อันซับซ้อน เช่น พฤติกรรมของตนซึ่งเป็นสิ่งที่สังเกต พิจารณาให้ได้เรื่องราวละเอียดถี่ถ้วนได้ยาก การสังเกตอาจใช้แบบสังเกตในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้ถูกสังเกตไม่รู้ตัวตามธรรมชาติ หรือใช้แบบสังเกตในสถานการณ์เฉพาะที่สร้างขึ้น เช่น มอบหมายให้ทำงานเป็นกลุ่มแล้วสังเกตการปฏิบัติ

2. ให้ออกเรื่องราวของตนเอง อาจทำได้หลายลักษณะ คือ

2.1 ใช้แบบสอบวัด (Paper-Pencil Test) เช่น การตรวจสอบ (Check List) มาตรส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบทดสอบเชิงสถานการณ์ (Situation Test) แบบเปรียบเทียบความชอบเป็นรายคู่ (Paired Comparison Preferred Test)

2.2 สัมภาษณ์ มีหลักการว่า ผู้ถูกสัมภาษณ์ต้องไม่รู้ว่ากำลังถูกทดสอบหรือถูกวัดจริยธรรม

2.3 การอภิปรายกลุ่ม

3. ให้ผู้อื่นช่วยบอกเรื่องราวเกี่ยวกับเด็ก อาจใช้สังคมมิติ (Sociometric) สัมภาษณ์ หรือใช้แบบสอบถามผู้ปกครองและครูอื่น ๆ (พรพิพัฒน์ เพิ่มผล, 2545)

เนื่องจากวิธีการการกระจำนัยเป็นวิธีการพัฒนาทางด้านจิตพิสัย เน้นในเรื่องความรู้สึก โดยเฉพาะด้านความพึงพอใจและการมีความสุขจากการได้เลือกจำนัยอย่างใดอย่างหนึ่งแรทส์ และคณะ (Raths et al., 1966) ได้นำวิธีนี้ไปใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่พบว่าทำให้เจตคติเพิ่มขึ้นเช่นกัน ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าเครื่องมือที่ควรนำมาใช้ประเมินลักษณะจริยธรรมวิชาชีพที่เป็นพฤติกรรมด้านความรู้สึก ได้แก่ แบบทดสอบเชิงสถานการณ์ที่ยึดหลักการจัดระดับจิตพิสัยของแครธวอล (Krathwohl, Bloom, & Masia, 1964) ได้รวบรวมไว้ดังนี้

ระดับจิตพิสัย (Affective Domain)

1. ขั้นรับรู้ (Receiving) จัดเป็นขั้นแรกของพฤติกรรมด้านความรู้สึก ในขั้นนี้บุคคลจะมีการรับรู้ต่อสิ่งเร้าหรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัว ระดับการรับรู้จะเริ่มตั้งแต่การตระหนักถึง หรือสังเกตเห็น หรือรู้ว่าอะไรเกิดขึ้น จากนั้นบุคคลจะให้ความสนใจต่อสิ่งเร้าหรือตั้งใจรับรู้เหตุการณ์นั้น และในขั้นสุดท้ายของการรับรู้ก็คือ การจำแนกความแตกต่างระหว่างสิ่งเร้าและความสนใจของตนให้มีต่อสิ่งเร้าเฉพาะอย่าง บุคคลที่มีความรู้สึกในขั้นนี้จะเขียนแสดงความรู้สึกในลักษณะของการบรรยายถึงสิ่งหนึ่งสิ่งใด แสดงความสนใจต่อสิ่งนั้น บรรยายถึงความแตกต่างของสิ่งนั้นจากสิ่งอื่นและลักษณะของสิ่งนั้นที่น่าสนใจ “สิ่ง” ในที่นี้ หมายถึง จริยธรรมหรือการกระทำเกี่ยวกับจริยธรรม

2. ขั้นตอบสนอง (Responding) เป็นพฤติกรรมด้านความรู้สึกที่พัฒนาต่อจากขั้นแรก กล่าวคือ เมื่อเกิดการรับรู้แล้วบุคคลจะเริ่มมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้า ระดับการตอบสนอง

จะเริ่มตั้งแต่การตอบสนองโดยการสั่งทำเพราะความเชื่อฟังหรือคล้อยตามหรือทำตามคำแนะนำ โดยมีความรู้สึกต่อต้านน้อย การตอบสนองที่สูงขึ้นไป ได้แก่ ความตั้งใจหรือความเต็มใจที่จะตอบสนองเป็นการอาสาสมัครที่จะทำโดยมิได้เกิดจากความเกรงกลัวหรือเกรงใจ แต่เป็นเพราะเขาตั้งใจทำด้วยตัวของเขาเอง ขั้นสุดท้ายของการตอบสนอง คือ การตอบสนองที่ประกอบด้วย อารมณ์ หรือความรู้สึกพึงพอใจ ยินดี สนุกสนาน บุคคลที่มีความรู้สึกในขั้นนี้จะเขียนแสดงความรู้สึกในลักษณะการบรรยายการกระทำของตนโดยอ้างถึงคำสั่ง คำแนะนำ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ การกระทำที่ตนตั้งใจกระทำ อาสาที่จะกระทำ ตลอดจนการบรรยายถึงความรู้สึกพึงพอใจที่ได้กระทำสิ่งทีเกี่ยวกับจริยธรรมนั้น

3. ขั้นเห็นคุณค่า (Valuing) พฤติกรรมด้านความรู้สึกในขั้นนี้ เป็นขั้นที่บุคคลมองเห็นคุณค่าของสิ่งของ ปรากฏการณ์ พฤติกรรมด้วยตัวของเขาเอง ซึ่งรวมถึงการเอากฎเกณฑ์ทางสังคมมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ สิ่งทีบุคคลแสดงออกจะมีลักษณะคงเส้นคงวา ซึ่งเป็นคุณลักษณะของความเชื่อหรือทัศนคติที่ควบคุมพฤติกรรมของบุคคลหรือการตอบสนองจะไปตามค่านิยมที่เขานึกถึง ระดับของการเห็นคุณค่าจะเริ่มตั้งแต่การที่บุคคลเห็นด้วยและยอมรับในความเชื่อ ทัศนคติ หรือค่านิยม ด้วยการกระทำอย่างคงเส้นคงวา ในขั้นตอนต่อไปเป็นการแสดงถึงความนิยมในคุณค่าด้วยการแสดงความต้องการการยกย่องชมเชย ในสิ่งทีเขายอมรับคุณค่าแล้วในขั้นสุดท้าย บุคคลจะแสดงออกอย่างชัดเจนว่าเขายึดถือคุณค่าของสิ่งใด แรงจูงใจที่จะแสดงออกถึงการสนับสนุนช่วยเหลือทำด้วยความศรัทธา ด้วยความเชื่อมั่น ตลอดจนปฏิเสธที่จะกระทำในสิ่งทีขัดแย้งกับความเชื่อของตน การเขียนแสดงความรู้สึกในขั้นนี้บุคคลจะบรรยายการกระทำที่สม่ำเสมอของตน ในระยะปัจจุบัน บรรยายถึงความต้องการการยกย่องและการชมเชยต่อการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง บรรยายถึงความเคียดเคี้ยวทีจะต้องให้การสนับสนุน มีความเชื่อมั่นในการกระทำนั้น และปฏิเสธที่จะกระทำในสิ่งตรงข้าม

4. ขั้นจัดระบบ (Organization) พฤติกรรมในขั้นนี้เป็นขั้นที่บุคคลมีค่านิยมหลายอย่าง บุคคลจำเป็นต้องพิจารณาความสัมพันธ์ของค่านิยมเหล่านั้น จัดลำดับความสำคัญของค่านิยม เป็นการจัดระบบของค่านิยมและพัฒนาระบบไปทีละน้อยจนอาจกลายเป็นค่านิยมใหม่ ระดับของการจัดระบบจะเริ่มตั้งแต่ขั้นการสร้างความเข้าใจในคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ด้วยการเข้าร่วมกลุ่มอภิปรายเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นความพยายามทีจะมองเห็นความสัมพันธ์ของค่านิยมทีเขายึดถืออยู่หรือระหว่างค่านิยมเก่ากับค่านิยมใหม่ ขึ้นต่อไปเป็นการรวมค่านิยมซับซ้อนเข้าด้วยกัน ด้วยการสร้างความสัมพันธ์เป็นลำดับระหว่างค่านิยมหรือด้วยการสร้างแบบแผนหรือกฎเกณฑ์ตามสิ่งทีเขาจัดระบบขึ้น และนำไปใช้ในการเขียนแสดงความรู้สึกในขั้นนี้ บุคคลจะบรรยายถึงความสัมพันธ์ของการปฏิบัติตามค่านิยมหลาย ๆ อย่าง เปรียบเทียบแยกแยะให้เห็นตามลำดับความสำคัญของคุณค่าของการกระทำ

ต่าง ๆ และความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าเหล่านั้น ตลอดจนการบรรยายถึงแบบแผนหรือกฎเกณฑ์ของการประพฤติปฏิบัติ ที่เป็นระบบที่เขาสร้างขึ้น

5. **ขั้นเกิดกิจนิสัย (Characterization)** พฤติกรรมในขั้นนี้เป็นการพัฒนาดังขึ้นของการประพฤติปฏิบัติของระบบค่านิยมที่เขายึดถือ มีการแสดงออกในรูปแบบที่คงเส้นคงวาและเป็นอัตโนมัติ มิได้มีอารมณ์มาเกี่ยวข้อง (ยกเว้นในสภาพการณ์ที่มีความตึงเครียดอยู่ด้วย) ระดับของการเกิดนิสัยเริ่มตั้งแต่ขั้นของการสร้างข้อสรุป ซึ่งแสดงออกในลักษณะที่มีแนวโน้มจะประพฤติปฏิบัติเช่นนั้นอยู่เสมอในสถานการณ์อย่างเดียวกันหรือประเภทเดียวกัน จนถึงขั้นของการแสดงออกเป็นคุณลักษณะประจำตัวของบุคคลนั้น

การประเมินโดยสร้างสถานการณ์

การประเมินโดยสร้างสถานการณ์ ซึ่ง ชาย โพธิ์สีตา (2549) ได้อธิบายว่าเป็นการประเมินที่อาศัยระดับพฤติกรรมด้านความรู้สึก ซึ่งมีการกำหนดข้อความตามขั้นของความรู้สึกเพื่อให้นักศึกษาเลือก ดังนี้

วิธีการประเมิน

1. เลือกสถานการณ์โดยพิจารณาว่าพฤติกรรมจริยธรรมที่จะประเมินนั้นเด็กจะแสดงออกในสถานการณ์อะไรบ้าง
2. แต่งสถานการณ์นำสถานการณ์ที่เลือกมาแต่งเติมให้เป็นเรื่องราวที่บุคคลในสถานการณ์นั้นปฏิบัติคล้อยตาม หรือขัดแย้งกับจริยธรรม แล้วถามถึงความเห็นด้วยของนักศึกษาต่อตัวเลือกที่กำหนดให้
3. แต่งตัวเลือก ตัวเลือกเป็นข้อความที่แสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นที่สะท้อนถึงพฤติกรรมในแต่ละขั้นของความรู้สึก ดังลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ระดับขั้นของความรู้สึก

ขั้นของความรู้สึก	ลักษณะข้อความที่แสดงถึงพฤติกรรมในขั้นนี้
1. ขั้นรับรู้	1. แสดงถึงความสนใจต่อสิ่งของความคิด พฤติกรรม เรื่องราว 2. กล่าวถึงความแตกแยก ความแตกต่างของสิ่งของ ความคิด พฤติกรรม และเรื่องราว 3. กล่าวถึงลักษณะเฉพาะของสิ่งของ ความคิด พฤติกรรมและเรื่องราว (ทั้งสิ่งของความคิด พฤติกรรม และเรื่องราวเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ที่ผูกพันกับจริยธรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง)

โครงการเกษตรเพื่อชีวิต

นโยบาย

ขยายโอกาสการศึกษาให้บุตรหลานเกษตรกรและชาวชนบทที่มีรายได้น้อยกว่า 50,000 บาท ต่อปี ได้เรียนในระบบโรงเรียน 12 ปีอย่างทั่วถึง โดยรัฐให้การสนับสนุนการศึกษาฟรี เพื่อให้ “การศึกษา” เป็นกระบวนการพัฒนาคนในภาคการเกษตรและชนบทให้มีขีดความสามารถเต็มศักยภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นแรงผลักดันสำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรือง

จุดมุ่งหมายของโครงการ

มุ่งใช้ “การศึกษา” เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการแก้ปัญหาของเกษตรกรและชาวชนบท โดยมุ่งหวังให้เกษตรกรและชาวชนบทยุคใหม่

1. มีพื้นฐานการศึกษา 12 ปี ในสาขาวิชาชีพการเกษตรในระดับปวช. และสาขาที่เกี่ยวข้อง อันเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้บุคคลแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้ตลอดชีวิต
2. เป็นผู้ผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพรองรับการพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรของประเทศ
3. สามารถปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารในกระแสโลกาภิวัตน์

ทั้งนี้เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศที่จะก้าวไปสู่ผู้นำการผลิตสินค้าอาหารและสินค้าเกษตรของโลกในอนาคต

ความจำเป็นเร่งด่วน

ในสังคมโลกยุคโลกาภิวัตน์ เป็นสังคมที่ไร้พรมแดนที่ประเทศไทยจะต้องก้าวเข้าไปแข่งขันในระดับสากลในระบบการค้าเสรีตามกติกาขององค์การการค้าโลก (WTO) ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นต้องยกระดับการศึกษาของประชากรให้สูงขึ้น โดยกำหนดเป้าหมายให้ปี พ.ศ. 2545 เด็กและเยาวชนอายุ 3 - 17 ปี จะต้องเรียนอยู่ในระบบโรงเรียนร้อยละ 100 และคนไทยได้รับการศึกษา 12 ปีอย่างทั่วถึงในปี พ.ศ. 2550 เป็นการเตรียมกำลังคนให้เป็นกำลังการผลิตที่สามารถสร้างผลผลิต เพื่อการแข่งขันในระดับสากลได้

ในระบบการศึกษาที่ผ่านมา มีประชาชนเพียงประมาณ 20 ล้านคนเท่านั้นที่มีศักยภาพที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนเพื่อพัฒนาตนเองให้ก้าวทันกับสังคมโลกาภิวัตน์ได้ แต่คนไทยอีกประมาณ 40 ล้านคน ซึ่งเป็นเกษตรกรและชาวชนบทที่มีฐานะยากจน ค้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ ค้อยโอกาสทางสังคม ไม่สามารถส่งบุตรหลานเข้าเรียนในระบบโรงเรียน 12 ปีได้ อนาคตของคนเหล่านี้จะไม่สามารถพัฒนาตนเองให้ก้าวทันสังคมยุคใหม่ได้เลย ผลผลิตทางการเกษตรจะไม่สามารถพัฒนาให้แข่งขันในตลาดโลกได้ ขณะเดียวกันสังคมชนบทก็จะไม่สามารถคงไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณี

และความเป็นไทย เพราะคนในชนบทจะถูกเอารัดเอาเปรียบจากคนที่มิรู้ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีกว่า ชาวชนบทจะถูกครอบงำจากกระแสวัฒนธรรมจากภายนอกนับว่าเป็นอันตรายมากสำหรับประเทศไทย หนทางเดียวที่จะแก้ปัญหของประเทศไทยคือ รัฐจะต้องให้โอกาสกับบุตรหลานเกษตรกรและชาวชนบทได้เรียน 12 ปี ในระบบโรงเรียนอย่างทั่วถึง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน 12 ปี ให้กับบุตรหลานเกษตรกร ชาวชนบทและผู้มีรายได้น้อยที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้เรียนวิชาชีพในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาเกษตรและเทคโนโลยี

2. เพื่อพัฒนาเยาวชนในภาคเกษตรให้เป็นกำลังคนระดับกลางด้านการเกษตรที่มีศักยภาพ มีความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีในด้านการผลิต การแปรรูป การจัดการ การตลาด ออกไปเป็นผู้ประกอบการผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพรองรับการพัฒนาด้านเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรของประเทศ

3. เพื่อพัฒนาเยาวชนในภาคเกษตรและในชนบทให้เป็นกำลังการผลิตที่มีคุณภาพในสาขานอกภาคเกษตร ตามความต้องการของตลาดแรงงาน สนองตอบต่อนโยบายการเพิ่มศักยภาพของประชากรในภาคเกษตร ตามแผนพัฒนาการเกษตรแห่งชาติ

เกษตรเพื่อชีวิตเรียนฟรี อยู่ประจำ ทำโครงการ

คุณสมบัติผู้เข้าเรียน

1. เป็นผู้จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติและชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั่วไป
2. เป็นบุตรหลานเกษตรกร ชาวชนบท และผู้มีรายได้น้อย
3. มีความขยัน อดทน มีความตั้งใจที่จะเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง

คุณสมบัติของผู้จบการศึกษาตามโครงการ

1. มีสุขภาพอนามัยทั้งร่างกายและจิตใจ
2. มีความใฝ่รู้และสามารถแสวงหาความรู้ได้ตลอดชีวิต
3. มีความสามารถในการคิดและพัฒนางาน
4. มีลักษณะความเป็นผู้นำและมีความเป็นประชาธิปไตย
5. มีความซื่อสัตย์ มีคุณธรรม มีวินัย เสียสละ อดทนและสามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้
6. มีความสามารถในงานบริหารและจัดการในเชิงธุรกิจได้
7. มีความรู้ความสามารถในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาเกษตรและเทคโนโลยี และมีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาชีพอื่นอีก 1 สาขา และได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2 ใบ
8. มีความรู้พิเศษ ขัรบรณต์ได้ ใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารได้ ใช้คอมพิวเตอร์เป็น ขัรบรณต์ได้ ขัรบรณต์ได้ ขัรบรณต์ได้ จัดการเป็น คำขายเป็น

9. มีความรู้พิเศษในวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นที่สถานศึกษาจัดให้ โดยหลักสูตรของวิทยาลัยสารพัดช่าง หลักสูตรของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน

รัฐจัดความพร้อมรองรับการเข้าเรียนของบุตรหลานเกษตรกร

1. จัดเตรียมที่พัก

1.1 ดำเนินการจัดสร้างบ้านพักขนาดพื้นที่ใช้สอย 36 ตารางวา พักได้ 8 คน เพื่อให้ นักเรียนได้เข้าพักอาศัย

1.2 ในปีงบประมาณ 2539-2540 ได้สร้างบ้านไปแล้ว 7,977 หลัง

1.3 ในปีงบประมาณ 2541 จัดสร้างบ้านพักเพิ่ม จำนวน 2,655 หลัง

1.4 ในเดือนพฤษภาคม 2541 จะมีบ้านพักรองรับนักเรียนได้ทั่วประเทศจำนวน 85,056 คน

1.5 จัดเตรียมระบบน้ำดื่มในวิทยาลัยทั่วประเทศ

1.6 จัดสร้างถนนภายในหมู่บ้าน

1.7 ขยายเขตไฟฟ้าเข้าในหมู่บ้าน

2. จัดสถานที่ประกอบอาหาร

2.1 จัดสร้างโรงอาหารและอาคารเอนกประสงค์ในวิทยาลัย 45 แห่ง

2.2 จัดหาชุดครัวรวมเพื่อการประกอบอาหารของนักเรียน

2.3 จัดหาหม้อหุงข้าว/ โต๊ะรับประทานอาหาร

3. จัดพื้นที่จัดทำโครงการเกษตร

3.1 ปรับปรุงระบบชลประทาน

3.2 พัฒนาพื้นที่การเกษตร

3.3 ปรับปรุงคอกสัตว์รองรับการปฏิบัติงานของนักเรียน

4. จัดสรรเงินงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา

4.1 จัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินงาน

4.2 จัดสรรเงินอุดหนุนสำหรับนักเรียนคนละ 5,000 บาท/ปี

5. ประสานงานกับกระทรวงศึกษาธิการในการจัดสรรเงินกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ให้นักเรียนได้กู้ยืมเพื่อบรรณทุนทำโครงการในเชิงธุรกิจ คนละ 10,000 บาท/ปี

6. จัดอบรมครู อาจารย์ ที่จะรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียน

6.1 จัดอบรมครูสอนขับรถยนต์ จำนวน 79 คน

6.2 จัดอบรมครูพี่เลี้ยงที่จะดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด จำนวน 720 คน

7. จัดทำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2540 สาขาวิชาเกษตรและเทคโนโลยี รองรับการจัดการเรียนการสอนในโครงการ

8. จัดเตรียมเทคโนโลยี อุปกรณ์การปฏิบัติ รองรับการเรียนรู้ของนักเรียน

8.1 ห้องปฏิบัติการภาษา

8.2 ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์

8.3 ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์

8.4 รถแบคโฮ

8.5 โรงงานแปรรูปน้ำมัน

8.6 โรงงานแปรรูปเนื้อสัตว์

8.7 โรงงานแปรรูปผักผลไม้

8.8 รถฟาร์มแทรกเตอร์

8.9 เครื่องจักรกลการเกษตร

8.10 เครื่องวีดีโอโปรเจกเตอร์

9. จัดระบบครูพี่เลี้ยง (ครูพ่อแม่) House Master

ปฏิรูประบบครูประจำชั้นเป็นระบบครูพี่เลี้ยง ที่ทำหน้าที่เสมือนพ่อแม่ที่มีหน้าที่เอาใจใส่ ให้คำแนะนำปรึกษาในด้านสังคมการดำรงชีวิต การเรียน การฝึกทักษะ การพัฒนาบุคลิกความเป็นผู้นำ การพัฒนาด้านสุขอนามัยส่วนตัว ครวเรือน หมู่บ้าน ปลุกฝังความตรงต่อเวลา ความใฝ่รู้ ความรับผิดชอบต่อตนเองตามศักยภาพและความถนัดของแต่ละบุคคล

10. พัฒนาระบบฟาร์มสถานศึกษาให้เป็นหน่วยธุรกิจ

เพื่อให้สอดคล้องกับระบบการเรียนรู้ที่บูรณาการของการเรียนวิชาชีพเข้าสู่การปฏิบัติในการทำอาชีพจริง ให้ผู้เรียนสามารถนำเอาความรู้และประสบการณ์ไปปฏิบัติก่อให้เกิดผลผลิตและรายได้ จำเป็นต้องปรับปรุงระบบฟาร์มสถานศึกษาให้แต่ละหน่วยงานฟาร์มเป็นหน่วยธุรกิจที่ก่อให้เกิดผลผลิตและรายได้ สามารถให้ประสบการณ์กับนักเรียนได้ครบถ้วน

11. พัฒนาระบบการจัดบ้านเรือนและระบบการปกครอง

ปรับระบบหอพักเดิมให้เป็นระบบการปกครองแบบหมู่บ้านประชาธิปไตย นำกิจกรรมที่เป็นจริงในสังคมมาปฏิบัติและกำหนดกิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในการเป็นนักเรียนประจำ โดยจัดให้พักอาศัยในบ้านหลังละ 8 คน โดยมีครูพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำปรึกษา

ระบบการจัดการศึกษาปฏิรูประบบการเรียนการสอนเป็นแบบบูรณาการ

จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่มุ่งพัฒนาตัวผู้เรียนทั้งระบบ ด้วยการบูรณาการ การดำเนินชีวิต การทำงาน การทำอาชีพเกษตร การเรียนรู้วิชาพื้นฐานสามัญ การฝึกวิชาชีพ และการทำกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนเป็นหนึ่งเดียว กล่าวคือ

1. จัดการศึกษาระบบนักเรียนประจำ มุ่งพัฒนารูปแบบของการดำรงชีวิตและพัฒนาการด้านสังคมด้วยกิจกรรมประจำวันของนักเรียนประจำที่บูรณาการให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น

- 1.1 พัฒนาการด้านบุคลิกภาพ
- 1.2 พัฒนาการด้านจิตพิสัย
- 1.3 พัฒนาการด้านสุขอนามัย
- 1.4 พัฒนาการด้านภาวะผู้นำ
- 1.5 พัฒนาการด้านความรับผิดชอบ/ ความตรงต่อเวลา
- 1.6 พัฒนาการด้านการจัดสุขอนามัยในบ้านพัก
- 1.7 พัฒนาการด้านการทำงานเป็นหมู่คณะ

กิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษาตั้งแต่แรกเข้าจนกระทั่งจบการศึกษา ถือเป็นกระบวนการเรียนการสอนและพัฒนาตัวผู้เรียนทั้งระบบ

2. เรียนด้วยการปฏิบัติการเกษตร จากเงินอุดหนุน 5,000 บาท
 - 2.1 เรียนการทำอาชีพเกษตรด้วยการปฏิบัติจริง
 - 2.2 วิเคราะห์/ วางแผน/ จัดทำโครงการ/ กำหนดเป้าหมาย
 - 2.3 ปฏิบัติจริงในการทำโครงการ
 - 2.4 ผลของการปฏิบัติ เกิดความรู้/ ทักษะ/ ความชำนาญ
 - 2.5 ได้ผลผลิตเพื่อการประกอบอาหารเพียงพอ
 - 2.6 ได้ความรู้วิชาเกษตรตามหลักสูตร
 - 2.7 ได้รับประสบการณ์ในการบริหารและจัดการโครงการ
3. เรียนด้วยการประกอบอาหารและบริการอาหาร
 - 3.1 เรียนรู้การจัดการผลผลิต
 - 3.2 เรียนรู้เรื่องอาหารและโภชนาการ
 - 3.3 ได้ทักษะในการประกอบอาหาร
 - 3.4 เรียนรู้ด้านการบริการอาหาร
 - 3.5 เรียนรู้ด้านบัญชี
 - 3.6 ได้เรียนรู้การบริหารและการจัดการ
4. เรียนด้วยการปฏิบัติในฟาร์มสถานศึกษาและห้องปฏิบัติการ
 - 4.1 ปฏิบัติในฟาร์ม ด้านพืชศาสตร์
 - 4.2 ปฏิบัติในฟาร์ม ด้านสัตวศาสตร์

4.3 ปฏิบัติในฟาร์ม ด้านประมง

4.4 ปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ

5. เรียนด้วยการทำโครงการในเชิงธุรกิจ

5.1 ระดมทุนจากเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา คนละ 10,000 บาท/ปี

5.2 จัดตั้งเป็นสหกรณ์/ บริษัท/ กองทุน โดยนักเรียน

5.3 จัดระบบบริหารสหกรณ์/ บริษัท/ กองทุน โดยนักเรียนมีส่วนร่วม

5.4 จัดระบบการอนุมัติโครงการ/ ควบคุมโครงการ/ ติดตามโครงการ/ ประเมินผล

โครงการ

5.5 จัดทำโครงการเชิงธุรกิจโดยนักเรียนรวมกลุ่มทำงาน

5.6 บริหารโครงการให้มีผลกำไร

5.7 บริหารสหกรณ์/ บริษัท/ กองทุน ให้ได้ผลกำไร

5.8 บูรณาการการเรียนจากการประกอบธุรกิจ

6. เรียนและฝึกวิชาพื้นฐานวิชาชีพจากการปฏิบัติ

6.1 บูรณาการเรียนวิชาพื้นฐาน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย สังคมศึกษา

จากการทำกิจกรรมและการประกอบอาชีพจากการเขียนโครงการ การเขียนรายงานประจำวัน

6.2 เรียนและฝึกขับรถยนต์

6.3 เรียนและฝึกภาษาอังกฤษ

6.4 เรียนและฝึกการใช้คอมพิวเตอร์

7. เรียนวิชาชีพเสริมทักษะและประสบการณ์

7.1 การก่อสร้าง

7.2 ทำขนมไทย

7.3 เดินสายไฟฟ้า

7.4 การพยาบาล

7.5 ขับรถแบคโฮ

7.6 ซ่อมเครื่องยนต์

7.7 ซ่อมเครื่องทำความเย็น

7.8 ขับรถแทรกเตอร์

7.9 อื่น ๆ ตามความสนใจและตามศักยภาพที่สถานศึกษาจะจัดให้ได้โดยวิทยาลัย

สารพัดช่าง สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น

8. เรียนวิชาชีพเพื่อรับประกาศนียบัตรใบที่ 2 เลือกเรียนวิชาชีพตามหลักสูตรปวช. 2538

8.1 สาขาวิชาพาณิชยกรรม

8.2 สาขาวิชาบัญชี

8.3 สาขาวิชาช่างยนต์ ฯลฯ

9. เรียนจากการฝึกงานหรือทำงานในสถานประกอบการในท้องถิ่น

9.1 สนองความต้องการการใช้แรงงานในท้องถิ่น

9.2 หมุนเวียนนักเรียนออกทำงานในท้องถิ่น

9.3 สร้างรายได้และประสบการณ์ตรงในการประกอบอาชีพ

10. เรียนปฏิบัติสร้างนิสัยปลูกจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบ
ความตรงต่อเวลา ความใฝ่รู้ จากการร่วมกิจกรรม

10.1 กิจกรรมองค์การเกษตรในอนาคต

10.2 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี

10.3 กิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาการ

10.4 กิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์พัฒนาคุณภาพชีวิต

10.5 กิจกรรมกีฬา-นันทนาการ

10.6 กิจกรรมฝึกภาวะผู้นำ

10.7 กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม

11. เขียนรายงานประจำวัน สร้างทักษะและบูรณาการวิชาสามัญ

11.1 เขียนรายงานประจำวัน

11.2 ครูพี่เลี้ยงตรวจรายงาน

11.3 พิจารณาจุดที่จะต้องสอนเสริมในวิชาภาษาไทย อังกฤษ คณิตศาสตร์

11.4 เสนอแนะและจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ

ปฏิรูประบบการวัดและประเมินผล

ปฏิรูปการวัดและประเมินผลการเรียนจากเดิมที่ใช้ผลทดสอบเป็นเกณฑ์ในการตัดสิน
ปรับเปลี่ยนมาเป็นการวัดผลจากผลสัมฤทธิ์ของงานและผลของการพัฒนาการที่ก้าวหน้าของตัว
ผู้เรียนควบคู่กับการสอบโดยประเมิน

1. ผลของการพัฒนาการด้านสังคม/ การทำงานเป็นหมู่คณะ
2. ผลของความก้าวหน้าเชิงวิชาการ/ ความใฝ่รู้
3. ผลของการพัฒนาด้านภาวะผู้นำ/ ความเป็นประชาธิปไตย
4. ความสามารถในการจัดทำโครงการ/ เสนอโครงการ/ วิเคราะห์โครงการ

5. ความสามารถในการบริหารและการจัดการ

6. ความสามารถในการทำโครงการธุรกิจ

7. ความสามารถในการตัดสินใจ

8. พัฒนาการด้านสุขอนามัยส่วนตัว/ บ้านพัก/ ชุมชน

พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนจะได้รับการบันทึกไว้ในสมุดบันทึกประจำตัวของผู้เรียน ซึ่งครูที่เลี้ยงที่ดูแลนักเรียนแต่ละคนจะเป็นผู้บันทึก โดยความยินยอมร่วมกันระหว่างผู้ประเมินและผู้ถูกประเมิน และประเมินผลจากบันทึกผลงานวิชาการ (Port Folio)

“เกษตรเพื่อชีวิต” สร้างบุคลากรที่มีคุณภาพของประเทศ

1. บุคลากรเกษตรกร ชาวชนบทและคนจน 40 ล้านคน ได้เรียน 12 ปี ในสาขาวิชาชีพ อย่างทั่วถึง อันเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ

2. สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีการศึกษา 12 ปี มีความรู้ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เป็นเกษตรกรที่มีคุณภาพของประเทศ รองรับการพัฒนาประเทศไปสู่ผู้นำในด้านการเกษตร อุตสาหกรรมเกษตร และเป็นผู้นำในการผลิตอาหารของโลกในอนาคต

3. สร้างเยาวชนในภาคเกษตรให้สามารถก้าวสู่อาชีพนอกภาคเกษตรได้อย่างมั่นใจ เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพของประเทศที่จะไปเสริมกำลังคนในภาคอุตสาหกรรมและบริการที่ขาดแคลนแรงงานฝีมือและสมองนโยบายการลดจำนวนผู้ผลิตทางการเกษตรของประเทศให้น้อยลง

การศึกษาคือการลงทุนเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

1. การศึกษาช่วยแก้ปัญหาความยากจน

2. การศึกษาช่วยลดช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน

3. การศึกษาช่วยแก้ปัญหาด้านสังคม

4. การศึกษาสร้างความเสมอภาคในสังคม

5. การศึกษาให้คุณภาพชีวิตที่ดีแก่ประชาชน

โครงการเกษตรเพื่อชีวิตเป็นโครงการสำคัญที่จะแก้ปัญหาของประเทศ ที่จะมีผลในอนาคตอันใกล้นี้ ถ้าเราให้การศึกษาแก่บุคลากรเกษตรและคนจน 40 ล้านคนอย่างมีคุณภาพ การศึกษาไทยจะเป็นเลิศ (กรมอาชีวศึกษา, 2539)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

หัตถา สารสิทธิ์ (2547, บทคัดย่อ) ศึกษาผลการใช้ชุดการสอนเพื่อพัฒนาความมีระเบียบวินัยของนักเรียน พบว่า ระดับเจตคติของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนจริยธรรม

ด้านความมีระเบียบวินัยก่อนได้รับการสอนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และหลังได้รับการสอนโดยได้ใช้ชุดการสอนแล้ว นักเรียนมีเจตคติอยู่ในระดับสูง ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของนักเรียนก่อนได้รับการสอนอยู่ในขั้นที่ 4 หลังจากได้รับการสอนนักเรียนมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 5 และมีความพึงพอใจในชุดการสอนอยู่ในระดับพึงพอใจมาก

มนัส นิมมณี (2547, บทคัดย่อ) ศึกษาการรับรู้ของนักเรียนเตรียมทหารในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การวิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการรับรู้ของนักเรียนเตรียมทหารในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในด้านการมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และความกตัญญู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนโรงเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ 2 จังหวัดนครนายก จำนวน 348 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม .87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (*t-test*) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Test) ผลการวิจัยพบว่า 1) การรับรู้ของนักเรียนเตรียมทหารในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความซื่อสัตย์ ด้านการมีวินัย ด้านความสามัคคี ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ด้านความกตัญญูอยู่ในระดับมากทุกข้อ 2) การเปรียบเทียบการรับรู้ของนักเรียนเตรียมทหารในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมได้ผลดังนี้ 2.1) นักเรียนเตรียมทหารที่มีอายุต่างกันมีระดับการรับรู้ของนักเรียนเตรียมทหารในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในด้านการมีวินัย ด้านความสามัคคี และด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านความกตัญญูและด้านความซื่อสัตย์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2) นักเรียนเตรียมทหารที่มีระดับการศึกษาก่อนเข้าเรียนต่างกัน มีระดับการรับรู้ของนักเรียนเตรียมทหารในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในด้านการมีวินัย ด้านความสามัคคี และด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ด้านความกตัญญูและด้านความซื่อสัตย์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรทิพย์ นิมแสง (2548, บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม โดยใช้กระบวนการกลุ่มแก้ปัญหาของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูงปีที่ 1 การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม ก่อนและหลังการใช้กระบวนการกลุ่มแก้ปัญหาของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูงปีที่ 1 เปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม และศึกษาเจตคติที่มีต่อวิธีการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม แก้ปัญหาของกลุ่มทดลองประชากรเป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 1 ที่ศึกษา

รายวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนภูเก็ตเทคโนโลยี จังหวัดภูเก็ต จำนวน 7 ห้องเรียน สุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน และเป็นกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มแก้ปัญหา ซึ่งมีจำนวน 4 แผน เวลาที่ใช้ 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบต่อเนื่องกัน เท่ากับ 150 นาที และเสริมกิจกรรมนอกชั้นเรียน 3 คาบ กระบวนการจัดการเรียนรู้ มี 5 ขั้นตอน คือ 1) เตรียมความพร้อม (15 นาที) โดยใช้หลักอริยสัจ 4 2) นำเสนออภิปรายหน้าชั้นเรียน (40 นาที) โดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3) สังเคราะห์และสรุป (20 นาที) โดยให้เหตุผลทางเลือกที่จะกระทำ 4) การประยุกต์ใช้ความรู้ (25 นาที) โดยให้เสนอแนวปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหาชีวิตตนเองและสังคม ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม จำนวน 25 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 0.8629 และแบบสอบถามวัดเจตคติที่มีต่อวิธีการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มแก้ปัญหา จำนวน 10 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 0.9723 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สถิติ *t-test* และการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมโดยใช้คะแนนก่อนการทดลองเป็นตัวแปรร่วมผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มแก้ปัญหามีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีเจตคติต่อวิธีการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งในแต่ละระดับและภาพรวม ยกเว้นด้านการชอบการนำเสนองานหน้าชั้นเรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง

งานวิจัยในประเทศ

ซีเทน (Setian, 1990, p. 1963-A) ศึกษาผลของวิธีกระจ่างคำนิยามต่ออัครโนทัศน์ของสตรีที่สืบเชื้อสายอเมริกันอาร์มีเนียน ในรุ่นที่สอง โดยข้อมูลแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างกันด้านอัครโนทัศน์ ซึ่งเป็นแนวบ่งชี้ถึงรูปแบบของการเปลี่ยนแปลงในด้านต่อไปนี้ คือ ข้อสงสัยในเรื่องคำนิยาม ความเครียดทางจิตวิทยา ทักษะการคิดวิจารณ์ ความเข้าใจ การยอมรับความจริง การนิยามตนเองใหม่

กิลเลียไพ (Gillipie, 1983, p. 2396-A) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษา 2 แบบ คือ การกระจ่างคำนิยามและการปรับพฤติกรรมทางความรู้ที่มีต่อการปรับปรุงทักษะการอ่าน และการส่งเสริมอัครโนทัศน์ ใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นเกรด 10 จำนวน 137 คน จากโรงเรียนมัธยมเซินทรัล ในรัฐแคลิฟอร์เนีย แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม ๆ ละ 25 คน โดยกลุ่มฝึกการเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านความรู้ ผลการวิจัยพบว่า การฝึกการปรับพฤติกรรมด้านความรู้และกลุ่มการฝึกการกระจ่างคำนิยามมีคะแนนเพิ่มขึ้น 1 ชั้น

เอ็ดเวิร์ด (Edward, 2010, pp. 3-4) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสอนเรื่องการศึกษา เพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัย กับ การพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน โดยยึดตามเพศของนักเรียน และ จิตความสามารถทางทรัพยากรของเขตการศึกษา การวิจัยในครั้งนี้ได้จำกัดเฉพาะครูพลศึกษาผู้ที่เป็น สมาชิกของสมาพันธ์ AHPERD (Alliance for Health, Physical Education, Recreation and Dance) และมีหน้าที่ในการสอนเด็กนักเรียนเกรด 4 และ/ หรือ เกรด 5 งานวิจัยฉบับนี้ยังจำกัดเฉพาะครูพลศึกษาผู้ที่สอนอยู่ในรัฐนิวเจอร์ซีย์ด้วย แบบสำรวจได้แจกจ่ายให้กับสมาชิก AHPERD ประมาณ 2,400 คนผ่านทางอีเมลล์ ข้อมูลเก็บรวบรวมได้จากผู้ตอบแบบสำรวจจำนวน 216 คนจากโรงเรียน ในรัฐนิวเจอร์ซีย์ เครื่องมือทางการสำรวจทำให้ได้อัตราการตอบเท่ากับ 8.95 เปอร์เซ็นต์ ผลลัพธ์ที่ได้ บ่งชี้ว่าผู้ตอบมักสอนคุณลักษณะบุคลิกภาพทางด้านความเคารพ ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม และการมีวินัยต่อตนเองเสมอ นอกจากนี้ การศึกษายังพบว่ามีความสัมพันธ์อย่างชัดเจนระหว่างการสอน เรื่องความยุติธรรมกับพฤติกรรมแบบยุติธรรมให้กับเด็กชาย และ เด็กหญิง นอกจากนี้ยังมีสัมพันธ์ ระหว่างการสอนเรื่องการมีวินัยต่อตนเอง และพฤติกรรมการมีวินัยต่อตนเองให้กับเด็กชาย และ เด็กหญิง ผลลัพธ์ของการศึกษานี้ได้พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในวิธีการอธิบายพฤติกรรม นักเรียนของผู้ตอบ โดยยึดตามเพศ และจิตความสามารถทางทรัพยากรของเขตการศึกษา ผู้ตอบใน โรงเรียนที่มีความต้องการต่ำได้ชี้ว่าทั้งเด็กชายและเด็กหญิงต่างแสดงพฤติกรรมความเคารพได้ดีที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับคำอธิบายได้มาจากครูพลศึกษาในโรงเรียนที่มีความต้องการสูง

โจนาธาน (Jonathan, 2010, pp. 243-268) ได้ศึกษาการประเมินโครงการช่วยเหลือเพื่อนที่เรียกว่า STAAR (Students Teaching Acceptance and Respect) ใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีความ ครอบคลุมมากที่สุดทางตอนใต้ของรัฐแคลิฟอร์เนีย การประเมินผล คือ การวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างการสำรวจเชิงคุณภาพประมาณร้อยละ 60 และการสำรวจเชิงปริมาณประมาณร้อยละ 40 นักเรียนใน โครงการถูกสอนให้เข้าใจความหลากหลาย และ ให้การยอมรับและความเคารพทั่วทั้ง โรงเรียน โครงการเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางเชิงประชาธิปไตยทั่วทั้งโรงเรียนสู่ระเบียบวินัยที่ เสริมสร้างพลังให้กับนักเรียนในการรับผิดชอบต่อพฤติกรรมเหมาะสม และขับเคลื่อนพวกเขาไปสู่ ภาวะการมีวินัยในตนเอง การประเมินโครงการนี้ได้สำรวจการยอมรับของนักเรียนผู้ที่เข้าร่วมใน โครงการ STAAR เกี่ยวกับผลกระทบจากการเข้าร่วมในโครงการที่มีต่อพวกเขาผ่านทาง การสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง นักเรียนทั้งหมด 30 คนได้คัดเลือกเข้ารับการสัมภาษณ์โดยใช้คำถามปลายเปิด และมีการอภิปรายผลเกี่ยวกับแบบแผนและรูปแบบที่เกิดจากการสัมภาษณ์ อภิปรายผลข้อมูลการ เข้าชั้นเรียนทั้งโรงเรียน ข้อมูลการหยุดเรียนชั่วคราว และ เกรด D และ F ในช่วง 5 ปี ความแตกต่าง ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนผู้ที่เข้าร่วมโครงการ STAAR ทั้งในช่วงก่อนเข้าโครงการ และช่วงหลังการเข้าร่วมโครงการ ได้นำมาวิเคราะห์และอภิปรายผล และวัดผลการเปลี่ยนแปลงใน

ด้านการสนับสนุนที่ผู้เข้าร่วมรู้สึกว่าคุณเขาได้รับตลอดโปรแกรมโดยวิธีการวัดผล 40 Developmental Assets แบบช่วงก่อนและช่วงหลัง ผลลัพธ์ที่ได้จากแบบสอบถามการรังแก (การรังแกระหว่างเด็กด้วยกัน) และแบบสำรวจนักเรียนก็นำมาทำการวิเคราะห์และอภิปรายผลเช่นเดียวกัน คำถามการวิจัย 3 ข้อ มีการกำหนดขึ้นมาผ่านการสัมภาษณ์ และการเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนที่สัมภาษณ์ทุกคนล้วนบอกว่าการเข้าร่วมโครงการ STAAR ได้ส่งผลกระทบต่อทางบวกต่อการดำเนินชีวิตของพวกเขา พวกเขาารู้สึกว่าโครงการดังกล่าวทำให้พวกเขาได้รับการสนับสนุนมากขึ้น ดังที่ปรากฏจากการวัดผลด้วย 40 Developmental Assets การสำรวจทั่วทั้งโรงเรียนได้บ่งชี้ถึงระดับการรังแกที่ลดน้อยลง และการพัฒนาปรับปรุงในด้านบรรยากาศของโรงเรียน เมื่อนำโครงการ STAAR ไปใช้ในการปฏิบัติงาน ข้อค้นพบในภาพรวมจากการศึกษาได้เผยให้เห็นถึงผลกระทบทางบวกของโครงการช่วยเหลือเพื่อน ทั้งต่อนักเรียนที่มีส่วนร่วมในโครงการและสภาพแวดล้อมโดยรวมของโรงเรียน